

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (veľká komora)

z 22. marca 2022*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Článok 267 ZFEÚ – Výklad, ktorý je potrebný na vydanie rozsudku vnútroštátnym súdom – Pojem – Disciplinárne konanie začaté proti sudcovi všeobecného súdu – Určenie príslušného disciplinárneho súdu na rozhodnutie v tomto konaní predsedom disciplinárneho senátu Sąd Najwyższy (Najvyšší súd, Poľsko) – Občianskoprávna žaloba o určenie neexistencie pracovného vzťahu medzi predsedom tohto disciplinárneho senátu a Najvyšším súdom – Neexistencia právomoci vnútroštátneho súdu preskúmať platnosť vymenovania sudcu Najvyššieho súdu a neprípustnosť takejto žaloby podľa vnútroštátneho práva – Neprípustnosť návrhu na začatie prejudiciálneho konania“

Vo veci C-508/19,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ podaný rozhodnutím Sąd Najwyższy (Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych) [Najvyšší súd (senát pracovnoprávných vecí a sociálneho zabezpečenia), Poľsko] z 12. júna 2019 a doručený Súdnemu dvoru 3. júla 2019, ktorý súvisí s konaním:

M. F.

proti

J. M.,

za účasti:

Prokurator Generalny,

Rzecznik Praw Obywatelskich,

SÚDNY DVOR (veľká komora),

v zložení: predseda K. Lenaerts, podpredseda L. Bay Larsen, predsedovia komôr A. Prechal (spravodajkyňa), K. Jürimäe, C. Lycourgos, E. Regan, S. Rodin a N. Jääskinen, sudcovia M. Ilešič, F. Biltgen a A. Kumin,

generálny advokát: E. Tančev,

tajomník: M. Aleksejev, vedúci oddelenia,

* Jazyk konania: poľština.

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 22. septembra 2020,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- M. F., v zastúpení: W. Popiołek, radca prawny,
- J. M., osobne,
- Prokurator Generalny, v zastúpení: M. Słowińska, R. Hernand, A. Reczka a S. Bańko,
- Rzecznik Praw Obywatelskich, v zastúpení: M. Taborowski a P. Filipek,
- poľská vláda, v zastúpení: B. Majczyna, S. Żyrek a A. Dalkowska, splnomocnení zástupcovia,
- Európska komisia, v zastúpení: pôvodne K. Herrmann, P. Van Nuffel a H. Krämer, neskôr K. Herrmann a P. Van Nuffel, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 15. apríla 2021,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 2, článku 4 ods. 3, článku 6 ods. 3 a článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ, článku 267 ZFEÚ, ako aj článku 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“).
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi M. F. a J. M. vo veci návrhu na určenie neexistencie pracovného vzťahu medzi posledným uvedeným a Sąd Najwyższy (Najvyšší súd, Poľsko).

Vnútroštátny právny rámec

Ústava

- 3 Článok 144 ods. 2 a 3 Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (Ústava Poľskej republiky, ďalej len „Ústava“) znie takto:

„2. Na platnosť úradných aktov prezidenta republiky sa vyžaduje ich kontrasignácia predsedom Rady ministrov, ktorý tým preberá zodpovednosť voči Sejmowi [(Snem)].

3. Ustanovenia odseku 2 sa neuplatnia v týchto prípadoch:

...

(17) vymenovanie sudcov,

...“

- 4 Podľa článku 179 Ústavy sú sudcovia menovaní prezidentom Poľskej republiky (ďalej len „prezident republiky“) na návrh Krajowa Rada Sądownictwa (Štátna súdna rada, Poľsko) (ďalej len „KRS“) na dobu neurčitú.

Občiansky súdny poriadok

- 5 Kodeks postępowania cywilnego (Občiansky súdny poriadok) v článku 189 stanovuje:
„Žalobca môže podať na súd návrh na určenie, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak má oprávnený záujem na konaní.“

Zákon o Najvyššom súde

- 6 Zákon Ustawa o Sądzie Najwyższym (zákon o Najvyššom súde) z 8. decembra 2017 (Dz. U. z roku 2018, položka 5) nadobudol účinnosť 3. apríla 2018. Tento zákon bol viackrát zmenený.
- 7 Zákon o Najvyššom súde okrem iného zriadil na uvedenom súde nový senát s názvom Izba Dyscyplinarna (disciplinárny senát).
- 8 V článku 27 ods. 1 tohto zákona sa uvádza:

„Do pôsobnosti disciplinárneho senátu patria:

(1) disciplinárne konania:

- a) voči sudcom [Sąd Najwyższy (Najvyšší súd)]
- b) ktoré [Sąd Najwyższy (Najvyšší súd)] preskúmava v súvislosti s disciplinárnymi konaniami vedenými na základe týchto zákonov:

...

– zákon o organizácii všeobecných súdov...,

...

...

(2) pracovnoprávne veci a veci sociálneho zabezpečenia týkajúce sa sudcov [Sąd Najwyższy (Najvyšší súd)],

...“

- 9 Článok 31 ods. 1 zákona o Najvyššom súde stanovuje:

„Prezident republiky po porade s prvým predsedom [Sąd Najwyższy (Najvyšší súd)] uverejní v *Monitor Polski* [Úradný vestník Poľskej republiky] počet voľných miest sudcov, ktoré sa majú obsadiť v jednotlivých senátoch [Sąd Najwyższy (Najvyšší súd)].“

- 10 Podľa článku 33 ods. 1 uvedeného zákona:

„Pracovný vzťah sudcu [Sąd Najwyższy (Najvyšší súd)] vzniká odovzdaním dekrétu o vymenovaní. ...“

Zákon o všeobecných súdoch

- 11 Ustawa – Prawo o ustroju sądów powszechnych (zákon o organizácii všeobecných súdov) z 27. júla 2001 v znení neskorších predpisov (Dz. U. z roku 2018, položka 23, ďalej len „zákon o všeobecných súdoch“) v článku 110 stanovuje:

„1. V disciplinárnych veciach týkajúcich sa sudcov rozhodujú:

(1) v prvostupňovom konaní:

a) disciplinárne sudy pri odvolacích súdoch zložené z troch sudcov,

...

3. Disciplinárny súd, v ktorého obvode vykonáva funkciu sudcu, proti ktorému sa vedie disciplinárne konanie, je vylúčený z rozhodovania o veciach uvedených v odseku 1 bode 1 písm. a). Disciplinárny súd príslušný na prejednanie veci určí predseda [Sąd Najwyższy (Najvyšší súd)], ktorý riadi činnosť disciplinárneho senátu, na žiadosť disciplinárneho zmocnenca.“

Zákon o KRS

- 12 Činnosť KRS upravuje Ustawa o Krajowej Radzie Sądownictwa (zákon o Štátnej súdnej rade) z 12. mája 2011 (Dz. U. z roku 2011, č. 126, položka 714), zmenený okrem iného prostredníctvom Ustawa o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (zákon, ktorým sa mení zákon o Štátnej súdnej rade a niektoré ďalšie zákony) z 8. decembra 2017 (Dz. U. z roku 2018, položka 3), ako aj prostredníctvom ustawa o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (zákon, ktorým sa mení a dopĺňa zákon o organizácii všeobecných súdov a niektoré ďalšie zákony) z 20. júla 2018 (Dz. U. z roku 2018, čiastka 1443, ďalej len „zákon o KRS“).

- 13 Článok 37 ods. 1 zákona o KRS stanovuje:

„Pokiaľ sa na miesto sudcu prihlási viac uchádzačov, [KRS] preskúma a vyhodnotí spoločne všetky podané prihlášky. V takom prípade [KRS] prijme uznesenie obsahujúce jej rozhodnutia o predložení návrhu na vymenovanie na výkon funkcie sudcu vo vzťahu ku všetkým uchádzačom.“

- 14 Podľa článku 43 ods. 2 tohto zákona:

„Ak proti uzneseniu podľa článku 37 ods. 1 nepodali odvolanie všetci účastníci, toto uznesenie nadobúda právoplatnosť vo vzťahu k časti obsahujúcej rozhodnutie o nepredložení návrhu na vymenovanie na výkon funkcie sudcu tých účastníkov, ktorí nepodali odvolanie, s výhradou ustanovení článku 44 ods. 1b.“

- 15 Článok 44 uvedeného zákona uvádzal:

„1. Účastník konania môže podať odvolanie na [Sąd Najwyższy (Najvyšší súd)], z dôvodu rozporu uznesenia [KRS] so zákonom, pokiaľ osobitné predpisy nestanovujú inak. ...

1 a. V individuálnych prípadoch týkajúcich sa vymenovania na výkon funkcie na mieste sudcu [Sąd Najwyższy (Najvyšší súd)] je možné podať odvolanie na [Naczelny Sąd Administracyjny (Najvyšší správny súd, Poľsko)]. V týchto veciach nie je možné podať odvolanie na [Sąd Najwyższy

(Najvyšší súd)]. Odvolanie podané na [Naczelny Sąd Administracyjny (Najvyšší správny súd)] nesmie byť založené na údajnom nesprávnom posúdení toho, či uchádzači spĺňajú kritériá, ktoré sa berú do úvahy pri rozhodovaní o predložení návrhu na vymenovanie na výkon funkcie sudcu na mieste sudcu [Sąd Najwyższy (Najvyšší súd)].

1b. Ak proti uzneseniu podľa článku 37 ods. 1 v individuálnych veciach týkajúcich sa menovania na výkon funkcie sudcu na mieste sudcu [Sąd Najwyższy (Najvyšší súd)] nepodali odvolanie všetci účastníci, uvedené uznesenie nadobúda právoplatnosť v časti obsahujúcej rozhodnutie o predložení návrhu na menovanie na výkon funkcie sudcu [Sąd Najwyższy (Najvyšší súd)], ako aj v časti obsahujúcej rozhodnutie o nepredložení návrhu na vymenovanie na výkon funkcie sudcu [Sąd Najwyższy (Najvyšší súd)], pokiaľ ide o účastníkov konania, ktorí nepodali odvolanie.

...

4. V individuálnych veciach týkajúcich sa menovania na výkon funkcie sudcu na mieste sudcu [Sąd Najwyższy (Najvyšší súd)] sa rozhodnutie, ktorým [Naczelny Sąd Administracyjny (Najvyšší správny súd)] zrušil uznesenie [KRS] o nepredložení návrhu na vymenovanie na výkon funkcie sudcu [Sąd Najwyższy (Najvyšší súd)], považuje za prijatie kandidatúry účastníka konania, ktorý podal odvolanie, na voľné miesto sudcu v rámci [Sąd Najwyższy (Najvyšší súd)], a to na miesto, pre ktoré sa ku dňu vyhlásenia rozhodnutia [Naczelny Sąd Administracyjny (Najvyšší správny súd)] konanie na [KRS] neskončilo, alebo v prípade neexistencie takéhoto konania na ďalšie voľné miesto sudcu v rámci [Sąd Najwyższy (Najvyšší súd)], ktoré bude uverejnené.“

- 16 Odsek 1a článku 44 zákona o KRS bol do tohto paragrafu vložený zákonom z 8. decembra 2017, ktorým sa mení zákon o Štátnej súdnej rade a niektoré ďalšie zákony, ktorý nadobudol účinnosť 17. januára 2018, a odseky 1b a 4 boli do uvedeného paragrafu vložené zákonom z 20. júla 2018, ktorým sa mení zákon o organizácii všeobecných súdov a niektoré ďalšie zákony, ktorý nadobudol účinnosť 27. júla 2018. Pred zavedením týchto zmien boli odvolania podľa uvedeného odseku 1a podávané na [Sąd Najwyższy (Najvyšší súd)] v súlade s odsekom 1 toho istého článku 44.
- 17 Nálezom z 25. marca 2019 Trybunał Konstytucyjny (Ústavný súd, Poľsko) vyhlásil článok 44 ods. 1a zákona o KRS za nezlučiteľný s článkom 184 Ústavy v podstate z dôvodu, že právomoc priznaná Naczelny Sąd Administracyjny (Najvyšší správny súd) uvedeným odsekom 1a nebola odôvodnená ani povahou dotknutých vecí, ani organizačnými znakmi uvedeného súdu, ani s ohľadom na konanie uplatňované týmto súdom. V tomto náleze Trybunał Konstytucyjny (Ústavný súd) tiež uviedol, že toto vyhlásenie protiústavnosti „nevyhnutne vedie ku skončeniu všetkých prebiehajúcich súdnych konaní založených na zrušenom ustanovení“.
- 18 Následne bol článok 44 zákona o KRS zmenený prostredníctvom ustawy o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz ustawy - Prawo o ustroju sądów administracyjnych (zákon, ktorým sa mení zákon o Štátnej súdnej rade a zákon o organizácii správneho súdnictva) z 26. apríla 2019 (Dz. U. z roku 2019, položka 914, ďalej len „zákon z 26. apríla 2019“), ktorý nadobudol účinnosť 23. mája 2019. Odsek 1 tohto článku 44 je odvtedy formulovaný takto:
- „Účastník konania môže podať odvolanie na [Sąd Najwyższy (Najvyšší súd)] z dôvodu rozporu uznesenia [KRS] so zákonom, pokiaľ osobitné predpisy nestanovujú inak. Odvolanie nie je možné podať v individuálnych veciach týkajúcich sa vymenovania na výkon funkcie sudcu na mieste sudcu [Sąd Najwyższy (Najvyšší súd)].“

- 19 Okrem toho článok 3 zákona z 26. apríla 2019 stanovuje, že „konania o podaných odvolaniach proti uzneseniam [KRS] v individuálnych veciach týkajúcich sa vymenovania na výkon funkcie na mieste sudcu [Sąd Najwyższy (Najvyšší súd)], o ktorých sa nerozhodlo pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona, sa zo zákona zastavujú“.

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

- 20 M. F. vykonáva funkciu sudkyne na Sąd Rejonowy w P. (Okresný súd P., Poľsko). Dňa 17. januára 2019 zástupca disciplinárneho zmocnenca pre veci týkajúce sa sudcov všeobecných súdov rozhodol o začatí disciplinárneho konania proti M. F. z dôvodu údajných ňou zavinených prieťahov v konaní, ako aj údajného omeškania pri vypracovaní odôvodnení jej rozhodnutí. M. J. v postavení predsedu Sądu Najwyższy (Najvyšší súd), ktorý riadi činnosť disciplinárneho senátu uvedeného súdu, vydal 28. januára 2019 na základe článku 110 ods. 3 zákona o všeobecných súdoch uznesenie, ktorým určil Sąd Dyscyplinarny przy Sądzie Apelacyjnym w... (Disciplinárny súd pri odvolacom súde..., Poľsko) ako disciplinárny súd príslušný na prejednanie tejto disciplinárnej veci v prvostupňovom konaní.
- 21 Po prijatí uvedeného uznesenia podala M. F. na Sąd Najwyższy (Najvyšší súd) žalobu na základe článku 189 Občianskeho súdneho poriadku, ktorou sa domáha určenia neexistencie pracovného vzťahu medzi J. M. a Sądom Najwyższym (Najvyšším súdom) v zmysle článku 33 ods. 1 zákona o Najvyššom súde z dôvodu nezrovnalostí, ktoré ovplyvnili jeho vymenovanie do funkcie sudcu v rámci disciplinárneho senátu Sądu Najwyższy (Najvyšší súd). M. F. tiež navrhla, aby boli všetky osoby vymenované za sudcov tohto disciplinárneho senátu vylúčené a aby bol na účely rozhodnutia o tejto žalobe určený senát Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych (senát pracovnoprávných vecí a sociálneho zabezpečenia) Sądu Najwyższy (Najvyšší súd). M. F. napokon požiadala, aby bolo v rámci zachovania predmetu žaloby a počas trvania konania vo veci samej prerušené disciplinárne konanie, ktoré bolo voči nej začaté.
- 22 Na podporu svojej žaloby M. F. uviedla, že neúčinnosť vymenovania J. M. na miesto sudcu Sądu Najwyższy (Najvyšší súd) vyplýva z toho, že k odovzdaniu dekrétu o vymenovaní tejto osobe prezidentom republiky 20. septembra 2018 došlo napriek tomu, že proti uzneseniu KRS z 23. augusta 2018, ktorým táto inštitúcia navrhla vymenovanie J. M. na toto miesto, bolo 17. septembra 2018 podané odvolanie na Naczelny Sąd Administracyjny (Najvyšší správny súd) na základe článku 44 ods. 1a zákona o KRS, ktoré podal kandidát, ktorý na základe uvedeného uznesenia nebol navrhnutý na vymenovanie. Okrem toho bolo podľa nej predmetné výberové konanie vedené v nadväznosti na oznámenie prezidenta republiky prijaté na základe článku 31 ods. 1 zákona o Najvyššom súde a uverejnené 29. júna 2018, ktoré nebolo opatrené vyžadovanou ministerskou kontrasignáciou.
- 23 Rozhodnutím zo 6. mája 2019 prvý predseda Sądu Najwyższy (Najvyšší súd) poveril senát Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych (senát pracovnoprávných vecí a sociálneho zabezpečenia) uvedeného súdu, aby preskúmal žalobu M. F. a osobitne jej návrh na vydanie predbežného opatrenia.
- 24 Pri preskúmaní poslednej uvedenej žaloby má tento senát ako vnútroštátny súd, ktorý v prejednávanej veci podal návrh na začatie prejudiciálneho konania, pochybnosti o výklade práva Únie. Uvedený súd sa na úvod domnieva, že súvislosť, ktorú má konanie vo veci samej s týmto právom, vyplýva z toho, že zásada účinnej súdnej ochrany, ktorú toto právo zakotvuje, sa neuplatňuje len na konania pred vnútroštátnymi súdmi, v ktorých tieto súdy uplatňujú hmotné

právo Únie. Táto zásada sa totiž podľa neho uplatní aj v prípadoch, keď je potrebné posúdiť, či si členský štát plní svoju povinnosť vyplývajúcu z článku 4 ods. 3 a článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ, a to povinnosť zabezpečiť, aby orgány, ktoré môžu ako súdy v zmysle práva Únie rozhodovať v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje toto právo, spĺňali požiadavky vyplývajúce z uvedenej zásady a konkrétne požiadavku, aby takéto orgány predstavovali nezávislé a nestranné súdy zriadené zákonom. Takúto požiadavku je teda podľa neho potrebné dodržať aj vtedy, keď členský štát prizná takému orgánu, akým je žalovaný v konaní vo veci samej, právomoc určiť súd príslušný na rozhodovanie o disciplinárnych konaniach vedených proti sudcom.

- 25 V tejto súvislosti vnútroštátny súd v prvom rade uvádza, že hoci zákonom založený vzťah medzi sudcom a súdom, na ktorom mu bol zverený mandát, možno prirovnať k pracovnému vzťahu, ktorého existenciu možno konštatovať v rámci konania upraveného v článku 189 Občianskeho súdneho poriadku, z judikatúry Sąd Najwyższy (Najvyšší súd) vyplýva, že mandát sudcu, ktorým sa mu udeľuje oprávnenie na výkon súdnej moci, vyjadruje právny vzťah spadajúci do oblasti verejného práva a nie občianskeho práva. Za týchto okolností podľa neho žaloba, o akú ide vo veci samej, ktorá smeruje k určeniu neexistencie sudcovského mandátu, nie je občianskoprávnou vecou, na ktorú by sa mohol vzťahovať Občiansky súdny poriadok, a konkrétne jeho článok 189. Pritom podľa jeho názoru v zmysle vnútroštátneho práva neexistuje žiadne konanie, ktorým by bolo možné napadnúť akt vymenovania sudcu zo strany prezidenta republiky.
- 26 Za týchto podmienok sa vnútroštátny súd domnieva, že prípustnosť žaloby, o akú ide vo veci samej, závisí od toho, či sa má v takom vnútroštátnom normatívnom kontexte právo Únie vykladať v tom zmysle, že mu priznáva právomoc, ktorú nemá podľa vnútroštátneho práva, konštatovať v rámci konania, o aké ide vo veci samej, že dotknutý žalovaný nemá mandát sudcu. Prípustnosť návrhu na vydanie predbežného opatrenia, ktorý bol podaný na uvedený súd, a právomoc tohto súdu na jeho prejednanie sú podľa neho samy osebe podmienené prípustnosťou uvedenej žaloby vo veci samej.
- 27 Podľa vnútroštátneho súdu by táto právomoc a táto prípustnosť mohli vyplývať priamo z práva Únie, ak k aktu vymenovania dotknutého sudcu, o aký ide v prejednávanej veci, došlo v rozpore so zásadou účinnej súdnej ochrany, keďže poľské orgány sa v skutočnosti pokúsili vylúčiť akúkoľvek možnosť súdneho preskúmania zlučiteľnosti vnútroštátnych pravidiel alebo postupov vymenovania sudcov s právom Únie v štádiu pred odovzdaním dekrétu o vymenovaní.
- 28 V tejto súvislosti uvedený súd zdôrazňuje, že v minulosti podľa článku 43 a článku 44 ods. 1, a neskôr podľa článku 43 a článku 44 ods. 1 a 1a zákona o KRS existovala možnosť súdneho preskúmania uznesenia, ktorým KRS navrhuje vymenovanie osoby za sudcu Sąd Najwyższy (Najvyšší súd). Poľský zákonodarca však aj napriek tomu, že sa začalo konanie smerujúce k obsadeniu sudcovských miest vymenovaním sudcov do nového disciplinárneho senátu Sąd Najwyższy (Najvyšší súd) a ktoré viedlo okrem iného k vymenovaniu žalovaného vo veci samej, pričom viacerí uchádzači o miesta sudcov tohto nového senátu prejavili svoj úmysel podať odvolania na základe týchto posledných uvedených ustanovení, zámerne vložil do článku 44 zákona o KRS odsek 1b, ktorý stanovil, že takéto odvolania nie sú od daného momentu prekážkou chystaných menovaní.
- 29 Okrem toho po tom, čo sa Naczelny Sąd Administracyjny (Najvyšší správny súd) rozhodnutím z 21. novembra 2018 obrátil na Súdny dvor s návrhom na začatie prejudiciálneho konania vo veci, v ktorej bol medzičasom vydaný rozsudok z 2. marca 2021, A.B. a i. (Vymenovanie sudcov na Najvyšší súd – Odvolanie) (C-824/18, ďalej len „rozsudok A.B. a i.“, EU:C:2021:153), v súvislosti s otázkou, či právo Únie bráni takým zmenám, aké boli takýmto spôsobom vykonané

v článku 44 zákona o KRS, poľský zákonodarca podľa vnútroštátneho súdu vzhľadom na nález Trybunał Konstytucyjny (Ústavný súd) z 25. marca 2019 uvedený v bode 17 tohto rozsudku, prijal zákon z 26. apríla 2019, ktorým jednak rozhodol o zastavení konania vo veciach, o ktorých v tom čase rozhodoval Naczelny Sąd Administracyjny (Najvyšší správny súd), ako sú veci, ktoré boli predmetom uvedeného prejudiciálneho konania. Okrem toho ten istý zákon opäť zmenil článok 44 zákona o KRS s cieľom vylúčiť v budúcnosti akúkoľvek možnosť podať odvolanie proti rozhodnutiu KRS, ktorým bol navrhnutý kandidát na vymenovanie na miesto sudcu Sąd Najwyższy (Najvyšší súd).

- 30 V druhom rade vnútroštátny súd uvádza, že v rámci spojených vecí, v ktorých bol medzičasom vydaný rozsudok z 19. novembra 2019, A. K. a i. (Nezávislosť disciplinárneho senátu Najvyššieho súdu) (C-585/18, C-624/18 a C-625/18, ďalej len „rozsudok A. K. a i.“, EU:C:2019:982), boli Súdnemu dvoru predložené prejudiciálne otázky týkajúce sa zlučiteľnosti vnútroštátnych ustanovení týkajúcich sa zriadenia a spôsobu menovania členov disciplinárneho senátu Sąd Najwyższy (Najvyšší súd) s právom Únie. V tomto kontexte bola podľa neho výkonná moc povinná zdržať sa takéhto vymenovania až dotedy, kým nerozhodnú Súdny dvor a vnútroštátny súd, ktorý sa naň obrátil s návrhom na začatie prejudiciálneho konania.
- 31 V treťom rade sa vnútroštátny súd pýta, či okolnosť, že k vymenovaniu J. M. do funkcie sudcu disciplinárneho senátu Sąd Najwyższy (Najvyšší súd) došlo napriek tomu, že proti uzneseniu KRS, ktorým bolo navrhnuté toto vymenovanie, bolo podané odvolanie, a napriek tomu, že vymenovacie konanie sa začalo aktom prezidenta republiky, ktorému chýbala kontrasignácia ministra podľa článku 144 ods. 3 Ústavy, má za následok porušenie zásady účinnej súdnej ochrany, a konkrétnejšie požiadavky na súd „zriadený zákonom“ v zmysle článku 47 Charty.
- 32 Po štvrté sa vnútroštátny súd pýta na možnosť napadnúť postavenie osoby ako sudcu len z toho dôvodu, že orgán, na ktorý bola táto osoba vymenovaná, teda v prejednávanej veci disciplinárny senát Sąd Najwyższy (Najvyšší súd), nepredstavuje súd v zmysle práva Únie, keďže nespĺňa požiadavku nezávislosti.
- 33 Po piate a vzhľadom na úvahy podobné tým, ktorými boli odôvodnené otázky položené Súdnemu dvoru v spojených veciach, v ktorých bol medzičasom vydaný rozsudok A. K. a i., vnútroštátny súd zastáva názor, že vzhľadom na to, že disciplinárny senát Sąd Najwyższy (Najvyšší súd), ktorému vnútroštátne právo priznáva právomoc rozhodovať o spore, o aký ide vo veci samej, nie je súdom v zmysle práva Únie, prináleží mu, aby on sám rozhodoval v uvedenom spore.
- 34 Za týchto podmienok senát Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych (senát pracovnoprávných vecí a sociálneho zabezpečenia) Sąd Najwyższy (Najvyšší súd) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:
- „1. Majú sa článok 19 ods. 1 druhý pododsek, článok 2, článok 4 ods. 3 a článok 6 ods. 3 ZEÚ v spojení s článkom 47 [Charty] a s článkom 267 tretím odsekom ZFEÚ vykladať v tom zmysle, že súd členského štátu na poslednom stupni môže v konaní o určení neexistencie pracovného vzťahu rozhodnúť, že osoba, ktorej bol odovzdaný dekrét o vymenovaní do funkcie sudcu na tomto súde, vydaný na základe predpisov porušujúcich zásadu účinnej súdnej ochrany alebo postupom odporujúcim tejto zásade, nemá postavenie sudcu, ak bolo preskúmanie tejto otázky pred odovzdaním tohto dekrétu úmyselne znemožnené?

2. Majú sa článok 19 ods. 1 druhý pododsek, článok 2, článok 4 ods. 3 ZEÚ a článok 47 [Charty] v spojení s článkom 267 ZFEÚ vykladať v tom zmysle, že v prípade, ak bol dekrét o vymenovaní do funkcie sudcu odovzdaný po tom, čo vnútroštátny súd položil prejudiciálnu otázku týkajúcu sa výkladu práva Únie, od ktorej zodpovedania závisí posúdenie súladu vnútroštátnych predpisov, ktorých uplatnenie umožnilo vydanie tohto dekrétu, s právom Únie, došlo k porušeniu zásady účinnej súdnej ochrany?
3. Majú sa článok 19 ods. 1 druhý pododsek, článok 2, článok 4 ods. 3, a článok 6 ods. 3 ZEÚ, ako aj článok 47 [Charty] vykladať v tom zmysle, že v dôsledku nezabezpečenia práva na prístup k súdu v prípade odovzdania dekrétu o vymenovaní do funkcie sudcu súdu členského štátu v nadväznosti na proces vymenovania, pri ktorého uskutočnení boli závažne porušené pravidlá práva tohto štátu upravujúce menovanie sudcov, došlo k porušeniu zásady účinnej súdnej ochrany?
4. Majú sa článok 19 ods. 1 druhý pododsek, článok 2, článok 4 ods. 3 ZEÚ a článok 47 [Charty] v spojení s článkom 267 tretím odsekom ZFEÚ vykladať v tom zmysle, že ak vnútroštátny zákonodarca vytvorí na súde posledného stupňa členského štátu taký organizačný útvar, ktorý nie je súdom v zmysle práva Únie, predstavuje to porušenie zásady účinnej súdnej ochrany?
5. Majú sa článok 19 ods. 1 druhý pododsek, článok 2, článok 4 ods. 3 ZEÚ a článok 47 [Charty] v spojení s článkom 267 tretím odsekom ZFEÚ vykladať v tom zmysle, že o otázkach existencie pracovného vzťahu a postavenia sudcu v prípade osoby, ktorej bol odovzdaný dekrét o vymenovaní do funkcie sudcu súdu posledného stupňa členského štátu, nemôže rozhodovať organizačný útvar tohto súdu posledného stupňa príslušný podľa vnútroštátneho práva uvedeného štátu, ktorý je obsadený výlučne osobami, ktorých menovacie dekréty majú vady uvedené v druhej až štvrtej otázke, takže z toho dôvodu nie je súdom v zmysle práva Únie, ale [o uvedených otázkach] musí rozhodovať iný organizačný útvar tohto súdu posledného stupňa spĺňajúci požiadavky práva Únie na súd?“

Konanie na Súdnom dvore

O žiadosti o prejednanie veci v skrátrenom súdnom konaní

- 35 Vnútroštátny súd podal návrh na to, aby toto prejudiciálne konanie prebehlo v skrátrenom súdnom konaní na základe článku 105 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora. Na podporu svojho návrhu tento súd uviedol, že uplatnenie tohto konania je odôvodnené po prvé vzhľadom na potrebu rozhodnúť o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia, ktorý mu bol predložený, v lehote siedmich dní stanovenej vnútroštátnym právom. Po druhé odpovede na prejudiciálne otázky položené Súdnemu dvoru sú podľa neho okrem prejednávanej veci rozhodujúce aj pre budúcu možnosť podať žaloby o určenie neexistencie pracovného vzťahu týkajúce sa určitého počtu sudcov nedávno pridelených do jednotlivých senátov Sąd Najwyższy (Najvyšší súd), ku ktorých vymenovaniu došlo za podmienok čiastočne alebo úplne podobných tým, ktoré sprevádzali vymenovanie žalovaného vo veci samej. Po tretie takéto odpovede by mohli prípadne zabrániť tomu, aby k takýmto menovaniám dochádzalo aj v budúcnosti.

- 36 Článok 105 ods. 1 rokovacieho poriadku stanovuje, že na návrh vnútroštátneho súdu alebo výnimočne i bez návrhu môže predseda Súdneho dvora, ak si povaha veci vyžaduje jej prejednanie bez zbytočného odkladu, po vypočutí sudcu spravodajcu a generálneho advokáta rozhodnúť, že prejudiciálne konanie prebehne v skrátanom súdnom konaní.
- 37 Je potrebné pripomenúť, že takéto skrátané súdne konanie predstavuje procesný nástroj určený na riešenie mimoriadnej naliehavej situácie (rozsudok z 21. decembra 2021, *Randstad Italia*, C-497/20, EU:C:2021:1037, bod 37 a citovaná judikatúra).
- 38 V tomto prípade predseda Súdneho dvora 20. augusta 2019 po vypočutí sudcu spravodajcu a generálneho advokáta rozhodol, že nie je opodstatnené vyhovieť návrhu uvedenému v bode 35 tohto rozsudku.
- 39 V tejto súvislosti z vyjadrení v návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že svojou občianskoprávnou žalobou o určenie neexistencie pracovného vzťahu medzi J. M. a Sąd Najwyższy (Najvyšší súd) sa M. F. v podstate domáha toho, aby bol v prvom rade dočasne odložený výkon rozhodnutia, ktorým J. M. konajúci ako predseda disciplinárneho senátu Sąd Najwyższy (Najvyšší súd) určil disciplinárny súd príslušný na prejednanie disciplinárneho konania voči nej, a následne aby bolo toto rozhodnutie považované za neúčinné.
- 40 Pokiaľ ide v prvom rade o okolnosť, že vnútroštátnemu súdu bol predložený okrem iného návrh na nariadenie predbežného opatrenia, je potrebné pripomenúť, že skutočnosť, že návrh na začatie prejudiciálneho konania bol podaný v rámci vnútroštátneho konania, v ktorom je možné vydať takéto predbežné opatrenie, nie je sama osebe spôsobilá preukázať, že povaha veci vyžaduje jej prejednanie bez zbytočného odkladu (pozri v tomto zmysle uznesenie predsedu Súdneho dvora z 18. októbra 2017, *Weiss a i.*, C-493/17, neuvverejnené, EU:C:2017:792, bod 12, ako aj citovanú judikatúru).
- 41 Ďalej platí, že ani objasnenie otázky, či je rozhodnutie J. M. o určení disciplinárneho súdu príslušného na rozhodovanie v disciplinárnom konaní začatom proti M. F. prípadne v rozpore s právom Únie, nemôže viesť k mimoriadnej naliehavej situácii, ktorá by mohla odôvodniť použitie skrátaného súdneho konania.
- 42 Napokon samotná prípadná možnosť, že by odpoveď Súdneho dvora na otázky, ktoré sú mu položené v prejednávanej veci, mohla nad rámec vyriešenia sporu vo veci samej poskytnúť možnosť podať iné žaloby o určenie neexistencie pracovného vzťahu smerujúce proti iným sudcom nedávno vymenovaným na Sąd Najwyższy (Najvyšší súd) alebo prispieť k predídaniu iným podobným vymenovaniam v budúcnosti, sa nezdá byť dôvodom na to, aby sa táto vec prejedнала v skrátanom súdnom konaní.
- 43 Okrem toho sa v prejednávanej veci tiež zohľadnilo, že ako vyplýva z bodov 29, 30 a 33 tohto rozsudku, viaceré z úvah vnútroštátneho súdu, z ktorých vychádzajú ním predložené otázky v tomto konaní, už boli v čase ich predloženia Súdnemu dvoru v podstate predmetom iných návrhov na začatie prejudiciálneho konania, ktoré boli v tom čase v dosť pokročilom štádiu konania.

O návrhu na opätovné začatie ústnej časti konania

- 44 V nadväznosti na písomnú časť konania boli zúčastnené osoby, vrátane poľskej vlády, vypočuté na pojednávaní, ktoré sa konalo 22. septembra 2020. Generálny advokát predniesol svoje návrhy 15. apríla 2021, čo je dátum, ku ktorému sa skončila ústna časť konania.
- 45 Podaním doručeným do kancelárie Súdneho dvora 7. mája 2021 poľská vláda požiadala o opätovné začatie ústnej časti konania.
- 46 Na podporu tejto žiadosti táto vláda uviedla, že medzi návrhmi, ktoré predniesol generálny advokát v prejednávanej veci na jednej strane, a návrhmi generálneho advokáta Hogana vo veci Republika (C-896/19, EU:C:2020:1055) a rozsudkom z 20. apríla 2021, Republika (C-896/19, EU:C:2021:311), na druhej strane, existujú rozdiely v orientácii, pokiaľ ide o posúdenie procesu vymenovania vnútroštátnych sudcov v jednotlivých členských štátoch z hľadiska práva Únie.
- 47 Poľská vláda tiež zastáva názor, že opätovné začatie ústnej časti konania je v prejednávanej veci dôvodné vzhľadom na skutočnosť, že generálny advokát vo svojich návrhoch prednesených v tejto veci, s ktorými táto vláda nesúhlasí, dostatočne nezohľadnil jej tvrdenia, takže jeho návrhy podľa nej nie sú objektívne.
- 48 V tejto súvislosti je jednak potrebné pripomenúť, že ani podľa Štatútu Súdneho dvora Európskej únie, ani podľa rokovacieho poriadku nemajú zúčastnené osoby uvedené v článku 23 štatútu možnosť podať vyjadrenia v reakcii na návrhy prednesené generálnym advokátom (rozsudok zo 6. marca 2018, Achmea, C-284/16, EU:C:2018:158, bod 26 a citovaná judikatúra).
- 49 Podľa článku 252 druhého odseku ZFEÚ generálny advokát konajúci nestranne a nezávisle predkladá na verejných pojednávaniach odôvodnené návrhy v prípadoch, ktoré si v súlade so Štatútom Súdneho dvora Európskej únie vyžadujú jeho účasť. Súdny dvor nie je viazaný ani týmito návrhmi, ani odôvodnením, na základe ktorého k týmto návrhom generálny advokát dospel. V dôsledku toho nesúhlas dotknutej osoby s návrhmi generálneho advokáta nemôže sám osebe predstavovať dôvod na opätovné začatie ústnej časti konania, a to bez ohľadu na otázky, ktoré generálny advokát v týchto návrhoch skúmal (rozsudok zo 6. marca 2018, Achmea, C-284/16, EU:C:2018:158, bod 27 a citovaná judikatúra).
- 50 Pokiaľ ide o tvrdenia poľskej vlády týkajúce sa údajného nedostatku objektívnosti návrhov generálneho advokáta v tejto veci, stačí uviesť, že okolnosť, že táto vláda sa domnieva, že jej tvrdenia neboli dostatočne zohľadnené buď v týchto návrhoch, alebo s rámci návrhov, na ktoré posledné uvedené v značnej miere odkazujú a ktoré generálny advokát predniesol vo veci, ktorá bola predmetom koordinácie s prejednanou vecou a viedla k vydaniu rozsudku zo 6. októbra 2021 W.Ž. (Senát Najvyššieho súdu pre mimoriadne preskúmanie a veci verejné – Vymenovanie) (C-487/19, EU:C:2021:798), nemôže v žiadnom prípade preukazovať takýto nedostatok objektívnosti.
- 51 Nepochybne platí, že podľa článku 83 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora môže tento súd kedykoľvek po vypočutí generálneho advokáta rozhodnúť o opätovnom začatí ústnej časti konania, najmä ak usúdi, že nemá dostatok informácií, alebo ak účastník konania uviedol po skončení tejto časti konania novú skutočnosť, ktorá môže mať na rozhodnutie Súdneho dvora rozhodujúci vplyv.

- 52 V predmetnom prípade sa však Súdny dvor po vypočutí generálneho advokáta domnieva, že po skončení písomnej časti konania a pojednávania, ktoré sa na ňom uskutočnilo, má k dispozícii všetky informácie potrebné na rozhodnutie o tomto návrhu na začatie prejudiciálneho konania. Okrem toho poukazuje na to, že v žiadosti o opätovné začatie ústnej časti konania, ktorú podala poľská vláda, sa neuvádza žiadna nová skutočnosť, ktorá by bola takej povahy, že by mohla mať vplyv na rozhodnutie, ktoré má vydať.
- 53 Za týchto podmienok nie je potrebné nariadiť opätovné začatie ústnej časti konania.

O prejudiciálnych otázkach

O právomoci Súdneho dvora

- 54 Podľa Prokurator Generalny (generálny prokurátor, Poľsko) konanie o určenie, že určitá osoba nemá pracovný vzťah ako sudca, a preto táto osoba nemohla zákonne určiť disciplinárny súd príslušný na prejednanie veci v disciplinárnom konaní začatom proti inému sudcovi, patrí do pôsobnosti vnútroštátneho práva a do výlučnej právomoci členských štátov, takže nepatrí do pôsobnosti práva Únie. Súdny dvor teda podľa neho nemá právomoc odpovedať na tento návrh na začatie prejudiciálneho konania.
- 55 Pokiaľ ide konkrétne o článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ, Súdny dvor má podľa jeho názoru výkladovú právomoc len vtedy, ak má vnútroštátny súd skutočne a konkrétne uplatniť právo Únie vo veci, o ktorej rozhoduje, čo podľa neho nie je prípad prejednávanej veci. V každom prípade, aj keby sa prijal širší výklad uvedeného ustanovenia, toto ustanovenie je podľa jeho názoru v prejednávanej veci irelevantné, pretože jednak predseda disciplinárneho senátu Sąd Najwyższy (Najvyšší súd) pri určovaní orgánu, ktorý má príslušnosť ako disciplinárny súd, nerozhoduje o merite individuálneho sporu na konci kontradiktórneho konania. Okrem toho tento predseda podľa neho nemá právomoc prijímať iné rozhodnutia týkajúce sa otázok patriacich do práva Únie.
- 56 V tejto súvislosti je potrebné pripomenúť, že ako vyplýva z ustálenej judikatúry, hoci organizácia súdnictva v členských štátoch nepochybne patrí do ich právomoci, nič to nemení na skutočnosti, že pri výkone tejto právomoci sú členské štáty povinné dodržiavať povinnosti, ktoré im vyplývajú z práva Únie, čo pre ne osobitne platí, pokiaľ ide o vnútroštátne pravidlá týkajúce sa prijímania rozhodnutí o vymenovaní sudcov a prípadne pravidlá týkajúce sa súdneho preskúmania uplatniteľného v súvislosti s takýmito postupmi vymenúvania, ako aj pokiaľ ide o pravidlá disciplinárneho režimu uplatniteľného na sudcov [pozri v tomto zmysle rozsudky z 15. júla 2021, Komisia/Poľsko (Disciplinárny režim sudcov), C-791/19, EU:C:2021:596, body 56 a 61 ako aj citovanú judikatúru, a zo 16. novembra 2021, Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim a i., C-748/19 až C-754/19, EU:C:2021:931, bod 36, ako aj citovanú judikatúru].
- 57 Okrem toho sa argumentácia generálneho prokurátora v podstate týka samotného rozsahu ustanovení práva Únie uvedených v predložených otázkach, a teda výkladu týchto ustanovení. Takýto výklad pritom zjavne patrí do právomoci Súdneho dvora podľa článku 267 ZFEÚ (pozri analogicky rozsudok zo 16. novembra 2021, Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim a i., C-748/19 až C-754/19, EU:C:2021:931, bod 37, ako aj citovanú judikatúru).
- 58 Z toho vyplýva, že Súdny dvor má právomoc rozhodnúť o tomto návrhu na začatie prejudiciálneho konania.

O prípustnosti

- 59 Bez ohľadu na jednotlivé námietky, ktoré formulovali J. M., generálny prokurátor a poľská vláda, pokiaľ ide o prípustnosť návrhu na začatie prejudiciálneho konania, je potrebné pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry prináleží samotnému Súdnu dvoru preskúmať podmienky, za akých sa vnútroštátny súd naň obrátil, s cieľom preveriť svoju vlastnú právomoc alebo prípustnosť návrhu, ktorý mu bol predložený (pozri v tomto zmysle rozsudky z 24. apríla 2012, Kamberaj, C-571/10, EU:C:2012:233, bod 41 a citovanú judikatúru, ako aj uznesenie zo 6. septembra 2018, Di Girolamo, C-472/17, neuvverejnené, EU:C:2018:684, bod 25).
- 60 V tejto súvislosti Súdny dvor opakovane zdôraznil, že konanie, ktoré upravuje článok 267 ZFEÚ, je nástrojom spolupráce medzi Súdny dvorom a vnútroštátnymi súdmi, prostredníctvom ktorého Súdny dvor poskytuje týmto súdom výklad práva Únie potrebný na vyriešenie sporov, ktoré prejednávajú, pričom odôvodnením návrhu na začatie prejudiciálneho konania nie je formulovanie poradných názorov na všeobecné alebo hypotetické otázky, ale potreba, ktorá je vnútorne spätá s efektívnym riešením určitého sporu (pozri v tomto zmysle rozsudok z 26. marca 2020, Miasto Łowicz a Prokurator Generalny, C-558/18 a C-563/18, EU:C:2020:234, bod 44, ako aj citovanú judikatúru).
- 61 Ako vyplýva zo samotného znenia článku 267 ZFEÚ, požadované rozhodnutie o prejudiciálnej otázke musí byť „nevyhnutné“ na to, aby umožnilo vnútroštátnemu súdu „vydať rozsudok“ vo veci, ktorá mu bola predložená (rozsudok z 26. marca 2020, Miasto Łowicz a Prokurator Generalny, C-558/18 a C-563/18, EU:C:2020:234, bod 45, ako aj citovaná judikatúra).
- 62 Súdny dvor tak opakovane pripomenul, že zo znenia a systematiky článku 267 ZFEÚ vyplýva, že prejudiciálne konanie predovšetkým predpokladá, že pred vnútroštátnymi súdmi skutočne prebieha konanie, v rámci ktorého majú vydať rozhodnutie, pri ktorom budú môcť zohľadniť rozsudok v prejudiciálnom konaní (rozsudok z 26. marca 2020, Miasto Łowicz a Prokurator Generalny, C-558/18 a C-563/18, EU:C:2020:234, bod 46, ako aj citovaná judikatúra).
- 63 V prejednávanej veci je však na úvod potrebné zdôrazniť, že ako vyplýva z návrhu na začatie prejudiciálneho konania, občianskoprávna žaloba, ktorú podala žalobkyňa vo veci samej, nepochybne formálne smeruje k určeniu neexistencie pracovného vzťahu medzi J. M. a Sąd Najwyższy (Najvyšší súd). Opis sporu vo veci samej uvedený v tomto rozhodnutí však svedčí o tom, že M. F. nespochybňuje existenciu takéhoto vzťahu na základe zmluvy alebo zákona medzi J. M. v postavení zamestnanca a Sąd Najwyższy (Najvyšší súd) v postavení zamestnávateľa, ani existenciu práv alebo povinností, ktoré by vyplývali z takého pracovného vzťahu medzi jeho účastníkmi, ale podmienky, za ktorých bol J. M. vymenovaný za sudcu disciplinárneho senátu uvedeného súdu. Ako totiž vyplýva z uvedeného opisu, M. F. chce podaním uvedenej žaloby v skutočnosti v podstate napadnúť rozhodnutie, ktorým J. M. v tomto postavení sudcu a predsedu disciplinárneho senátu Sąd Najwyższy (Najvyšší súd) na základe článku 110 ods. 3 zákona o všeobecných súdoch určil disciplinárny súd príslušný na prvostupňové konanie o disciplinárnom konaní začatom proti M. F.
- 64 Na podporu svojej žaloby vo veci samej M. F. v podstate tvrdí, že vzhľadom na podmienky, za akých došlo k vymenovaniu J. M., bolo uvedené rozhodnutie o určení súdu prijaté osobou, ktorá nemá postavenie nezávislého a nestranného súdu zriadeného zákonom, a teda že v rámci disciplinárneho konania, ktoré bolo proti nej začaté pred uvedeným disciplinárnym súdom, nie je zaručené jej základné právo na spravodlivý proces.

- 65 Okrem toho je potrebné poznamenať, že v rámci sporu vo veci samej M. F. žiada, aby bolo v rámci predbežného opatrenia nariadené prerušenie uvedeného disciplinárneho konania. Ako vyplýva z návrhu na začatie prejudiciálneho konania, vnútroštátny súd sa rozhodol prerušiť konanie a predložiť Súdnemu dvoru tento návrh na začatie prejudiciálneho konania práve v rámci preskúmania tohto návrhu na nariadenie predbežného opatrenia.
- 66 Pokiaľ ide o okolnosť, že žaloba vo veci samej smeruje k získaniu rozhodnutia deklaratórnej povahy s cieľom predísť porušeniu vážne ohrozeného práva, je potrebné pripomenúť, že nepochybne, pokiaľ vnútroštátne právo umožňuje podanie takéhoto druhu žaloby a vnútroštátny súd, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania, považuje žalobu predloženú na základe tohto práva za prípustnú, Súdnemu dvoru neprináleží spochybňovať toto posúdenie, podľa ktorého otázky predložené vnútroštátnym súdom môžu zodpovedať objektívnej potrebe vyriešenia sporu, o ktorom riadne rozhoduje (pozri v tomto zmysle rozsudok z 15. decembra 1995, *Bosman*, C-415/93, EU:C:1995:463, body 64 a 65).
- 67 Ja však potrebné uviesť, že v prejednávanej veci vnútroštátny súd vo svojom návrhu na začatie prejudiciálneho konania zdôrazňuje, že keď rozhoduje o občianskoprávnej žalobe o určenie neexistencie právneho vzťahu, o akú ide vo veci samej, podľa uplatniteľného vnútroštátneho práva nemá práve takú právomoc, ktorá by mu umožňovala rozhodnúť o zákonnosti aktu, ktorým bola dotknutá osoba vymenovaná za sudcu, pričom prípustnosť uvedenej žaloby nemožno preukázať ani na základe tohto vnútroštátneho práva.
- 68 V tejto súvislosti je potrebné pripomenúť, že predpokladom spolupráce medzi Súdnym dvorom a vnútroštátnymi súdmi zakotvanej v článku 267 ZFEÚ je v zásade to, že vnútroštátny súd má právomoc rozhodnúť spor vo veci samej, aby sa tento spor nepovažoval za čisto hypotetický (uznesenie zo 6. septembra 2018, *Di Girolamo*, C-472/17, neuvyverejnené, EU:C:2018:684, bod 31).
- 69 Hoci za určitých výnimočných okolností to nemusí platiť (pozri v tomto zmysle rozsudky *A. K. a i.*, bod 166, ako aj citovanú judikatúru, a *A.B. a i.*, bod 150), v prejednávanej veci takéto riešenie nie je možné prijať.
- 70 Po prvé totiž a ako bolo zdôraznené v bodoch 63 až 65 tohto rozsudku, z opisu sporu vo veci samej obsiahnutého v návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že hoci žaloba podaná žalobkyňou vo veci samej formálne smeruje ku konštatovaniu neexistencie pracovného vzťahu medzi J. M. a Sąd Najwyższy (Najvyšší súd), v ktorom ona sama nijako nefiguruje, konečným účelom ňou podanej žaloby je spochybníť platnosť vymenovania J. M. do funkcie sudcu Sąd Najwyższy (Najvyšší súd), a teda dosiahnuť vyriešenie právnej otázky, ktorá vznikla v rámci disciplinárneho konania prebiehajúceho proti nej v súčasnosti na inom súde, to znamená v rámci súdneho konania, ktoré je jurisdikčne odlišné od konania začatého vo veci samej a vo vzťahu ku ktorému sa navyše domáha, aby vnútroštátny súd, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania, nariadil jeho pozastavenie predbežným opatrením.
- 71 Z toho vyplýva, že otázky položené Súdnemu dvoru v prejednávanej veci sa inherentne týkajú iného sporu, než je spor vo veci samej, pričom spor vo veci samej je voči nemu v skutočnosti len vedľajším konaním, a vnútroštátny súd chce týmito otázkami posúdiť, či sú vymenovanie J. M. za predsedu disciplinárneho senátu Sąd Najwyższy (Najvyšší súd) a úkon, ktorým táto osoba určila disciplinárny súd príslušný na rozhodnutie o takom disciplinárnom stíhaní, aké je vedené voči žalobkyni vo veci samej, zlučiteľné s právom Únie a v konečnom dôsledku, či disciplinárny súd, ktorý tým J. M. určil ako príslušný na rozhodnutie o takomto stíhaní vedenom proti tejto žalobkyni, predstavuje nezávislý a nestranný súd zriadený zákonom v zmysle článku 47 druhého

odseku Charty. Za týchto okolností by bol Súdny dvor nútený, aby na účely úplného posúdenia rozsahu uvedených otázok a poskytnutia primeranej odpovede na ne zohľadnil relevantné skutočnosti, ktorými sa vyznačuje tento iný spor, namiesto toho, aby sa zaoberal charakteristikami sporu vo veci samej, ako to pritom vyžaduje článok 267 ZFEÚ.

- 72 Po druhé sa zdá, že pri neexistencii možnosti priameho oprávnenia podať žalobu proti vymenovaniu J. M. za predsedu disciplinárneho senátu Sąd Najwyższy (Najvyšší súd) alebo proti aktu, ktorým J. M. určil disciplinárny súd poverený prejednaním uvedeného sporu, mohla M. F. na uvedenom súde podať námietku z dôvodu, že v dôsledku uvedeného aktu mohlo dôjsť k nerešpektovaniu jej práva na prejednanie rovnakého sporu nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.
- 73 V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že Súdny dvor v čase po podaní tohto návrhu na začatie prejudiciálneho konania rozhodol, že článok 110 ods. 3 a článok 114 ods. 7 zákona o všeobecných súdoch v rozsahu, v akom predsedovi disciplinárneho senátu Sąd Najwyższy (Najvyšší súd) zverujú diskrečnú právomoc určiť disciplinárny súd miestne príslušný na rozhodovanie v disciplinárnych konaniach vedených proti sudcom všeobecných súdov, t. j. sudcom, ktorí môžu byť povinní vykladať a uplatňovať právo Únie, nespĺňajú požiadavku vyplývajúcu z článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ, podľa ktorej takéto veci musí byť možné preskúmať súdom „zriadeným zákonom“ [rozsudok z 15. júla 2021, Komisia/Poľsko (Disciplinárny režim sudcov), C-791/19, EU:C:2021:596, bod 176].
- 74 Keďže článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ stanovuje takúto požiadavku, je potrebné ho považovať za ustanovenie s priamym účinkom (pozri analogicky rozsudok A.B. a i., bod 146), takže zásada prednosti práva Únie ukladá takto určenému disciplinárnemu súdu povinnosť neuplatniť vnútroštátne ustanovenia uvedené v predchádzajúcom bode, podľa ktorých došlo k tomuto určeniu, a teda vyhlásiť, že on sám nemá právomoc rozhodnúť spor, ktorý mu bol takto predložený.
- 75 Po tretie z vysvetlení obsiahnutých v návrhu na začatie prejudiciálneho konania, ako sú zhrnuté v bodoch 27 až 29 tohto rozsudku, ako aj zo samotného znenia prvej prejudiciálnej otázky, vyplýva, že otázky, ktoré v prejednávanej veci formuloval vnútroštátny súd, súvisia osobitne s tým, že poľský zákonodarca úmyselne zmenil vnútroštátny právny poriadok s cieľom zabrániť od daného momentu tomu, aby mohol byť proces vymenúvania sudcov Sąd Najwyższy (Najvyšší súd) predmetom účinného súdneho preskúmania. V tejto súvislosti sa vnútroštátny súd pýta, či práve vzhľadom na cieľ a účinky tejto legislatívnej úpravy môže vychádzať z toho, že má právomoc vykonávať takéto preskúmanie v rámci sporu vo veci samej na základe práva Únie.
- 76 Pritom po prvé, ako vyplýva z bodu 22 tohto rozsudku, uznesenie KRS z 23. augusta 2018, ktorým táto navrhla vymenovanie J. M. na miesto sudcu Sąd Najwyższy (Najvyšší súd), bolo predmetom odvolania podaného na Naczelny Sąd Administracyjny (Najvyšší správny súd) na základe článku 44 ods. 1a zákona o KRS uchádzačom, ktorý podľa uvedeného uznesenia nebol navrhnutý na vymenovanie.
- 77 Po druhé, pokiaľ ide o zmeny právnej úpravy kritizované vnútroštátnym súdom a uvedené v bodoch 28 a 29 tohto rozsudku, ktorými došlo k postupným zmenám článku 44 zákona o KRS, je potrebné zdôrazniť, že odkedy bol podaný tento návrh na začatie prejudiciálneho konania,

Súdny dvor vo výroku rozsudku A.B. a i. okrem iného rozhodol, že článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že bráni ustanoveniam, ktoré menia stav účinného vnútroštátneho práva a podľa ktorých:

- na jednej strane bez ohľadu na to, či uchádzač o miesto sudcu na takom súde, akým je Sąd Najwyższy (Najvyšší súd), podal odvolanie proti rozhodnutiu orgánu, akým je KRS, neprijat' jeho kandidatúru, ale predložiť kandidatúru iných uchádzačov prezidentovi republiky, toto rozhodnutie má konečnú povahu v rozsahu, v akom predkladá kandidatúru týchto iných uchádzačov, takže toto odvolanie nebráni vymenovaniu týchto posledných uvedených uchádzačov prezidentom republiky, a že prípadné zrušenie uvedeného rozhodnutia v rozsahu, v akom nepredložilo odvolateľa na vymenovanie, nemôže viesť k novému posúdeniu jeho situácie na účely prípadného pridelenia dotknutého miesta, a
- na druhej strane takéto odvolanie sa nesmie zakladať na dôvode založenom na nesprávnom posúdení splnenia kritérií uchádzačmi, ktoré sa berú do úvahy pri rozhodovaní o predložení návrhu na vymenovanie,

ak sa na základe všetkých relevantných skutočností ukáže, že tieto ustanovenia sú spôsobilé vyvolať oprávnené pochybnosti u osôb podliehajúcich súdnej právomoci, pokiaľ ide o neovplyviteľnosť sudcov vymenovaných prezidentom republiky na základe rozhodnutí KRS, vonkajšími činiteľmi, a najmä priamym alebo nepriamym vplyvom zákonodarnej a výkonnej moci, a pokiaľ ide o ich neutralitu vo vzťahu k protichodným záujmom, a tak viesť k absencii dojmu nezávislosti alebo nestrannosti týchto sudcov, ktorá by mohla narušiť dôveru, ktorú musí súdnictvo v demokratickej spoločnosti a v právnom štáte vzbudzovať u osôb podliehajúcich súdnej právomoci, posúdenie čoho Súdny dvor nechal na vnútroštátnom súde rozhodujúcim vo veci, v ktorej bol vydaný uvedený rozsudok.

78 V rovnakom výroku Súdny dvor okrem iného rozhodol, že v prípade zmien vnútroštátneho právneho poriadku, ktoré po prvé zbavujú vnútroštátny súd jeho právomoci rozhodovať v prvom a poslednom stupni o odvolaniach podaných uchádzačmi o miesta sudcov na súde, akým je Sąd Najwyższy (Najvyšší súd), proti rozhodnutiam orgánu, akým je KRS, nepredložiť ich kandidatúru, ale predložiť kandidatúru iných uchádzačov prezidentovi republiky na účely ich vymenovania na tieto miesta, ktoré po druhé stanovujú zastavenie konania zo zákona o takýchto odvolaniach, keď sú ešte prejednávané, s vylúčením možnosti, že ich preskúmanie môže pokračovať alebo že môžu byť opätovne podané, a ktoré po tretie takto zbavujú takýto vnútroštátny súd možnosti dostať odpoveď na prejudiciálne otázky, ktoré predložil Súdnemu dvoru:

- článok 267 ZFEÚ a článok 4 ods. 3 ZEÚ sa majú vykladať v tom zmysle, že bránia takýmto zmenám, ak sa na základe všetkých relevantných skutočností ukáže, že tieto zmeny mali osobitne za následok to, že bránia Súdnemu dvoru rozhodnúť o prejudiciálnych otázkach, ako sú otázky, ktoré mu položil vnútroštátny súd rozhodujúci o veci, v ktorej bol vydaný rozsudok A.B. a i., a vylučujú akúkoľvek možnosť budúceho opakovaného podania im analogických otázok vnútroštátnym súdom, posúdenie čoho Súdny dvor nechal na uvedenom vnútroštátnom súde,
- článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že bráni takýmto zmenám, ak sa na základe všetkých relevantných skutočností ukáže, že tieto zmeny sú spôsobilé vyvolať oprávnené pochybnosti u osôb podliehajúcich súdnej právomoci, pokiaľ ide o neovplyviteľnosť sudcov vymenovaných prezidentom republiky na základe uvedených rozhodnutí KRS, vonkajšími činiteľmi, najmä priamym alebo nepriamym vplyvom

zákonodarnej a výkonnej moci, a pokiaľ ide o ich neutralitu vo vzťahu k protichodným záujmom, a tak viesť k absencii dojmu nezávislosti alebo nestrannosti týchto sudcov, ktorá by mohla narušiť dôveru, ktorú musí súdnictvo v demokratickej spoločnosti a v právnom štáte vzbudzovať u osôb podliehajúcich súdnej právomoci, čo prináleží posúdiť rovnakému vnútroštátnemu súdu.

- 79 Napokon Súdny dvor v uvedenom výroku spresnil, že ak sa takéto porušenia práva Únie preukážu, zásada prednosti tohto práva sa má vykladať v tom zmysle, že vnútroštátnemu súdu rozhodujúcemu vo veci, v ktorej bol vydaný rozsudok A.B. a i., ukladá povinnosť vylúčiť dotknuté ustanovenia vnútroštátneho práva v prospech uplatnenia vnútroštátnych ustanovení, ktoré boli predtým účinné, pričom sám vykoná preskúmanie stanovené týmito poslednými uvedenými ustanoveniami.
- 80 Po tretie je potrebné pripomenúť, že v bodoch 129 a 156 tohto rozsudku A.B. a i. Súdny dvor osobitne zdôraznil, že k takémuto porušeniu článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ môže dôjsť za okolností, keď všetky relevantné skutočnosti charakterizujúce postup menovania na miesta sudcov na najvyššom súdnom orgáne v danom vnútroštátnom právno-skutkovom kontexte, a najmä podmienky, za ktorých dochádza k náhlemu zrušeniu doteraz existujúcej možnosti podať súdny prostriedok nápravy pri takomto procese menovania alebo k zrušeniu účinnosti takýchto prostriedkov nápravy, môžu u osôb podliehajúcich súdnej právomoci vyvolať pochybnosti systémovej povahy, pokiaľ ide o nezávislosť a nestrannosť sudcov vymenovaných v rámci tohto postupu.
- 81 Súdny dvor však v týchto bodoch 129 a 156 výslovne zdôraznil, že prípadná neexistencia možnosti uplatniť súdny prostriedok nápravy v kontexte takéhoto postupu vymenovania sa nemusí v určitých prípadoch ukázať ako problematická z hľadiska požiadaviek vyplývajúcich z práva Únie, osobitne z hľadiska uvedeného článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ. V tejto súvislosti je však nutné konštatovať, že cieľom žaloby, o akú ide vo veci samej, je v podstate dosiahnuť neplatnosť vymenovania žalovaného vo veci samej do funkcie sudcu Sąd Najwyższy (Najvyšší súd) s účinkami *erga omnes*, hoci vnútroštátne právo neumožňuje a nikdy neumožňovalo všetkým osobám podliehajúcim súdnej právomoci napadnúť vymenovanie sudcov prostredníctvom priamej žaloby o neplatnosť alebo o zrušenie takéhoto vymenovania.
- 82 Vzhľadom na všetky predchádzajúce úvahy a na skutočnosť, že úlohou zverenou Súdnemu dvoru článkom 267 ZFEÚ je poskytnúť každému súdu Únie výklad práva Únie, ktorý potrebuje na vyriešenie skutočných sporov, ktoré mu boli predložené, pričom sa v tejto súvislosti zohľadní najmä systém všetkých súdnych prostriedkov nápravy, ktoré majú jednotlivci k dispozícii, je potrebné konštatovať, že otázky položené Súdnemu dvoru v tomto návrhu na začatie prejudiciálneho konania prekračujú rámec súdneho preskúmania, ktoré prislúcha Súdnemu dvoru podľa uvedeného článku 267 ZFEÚ (pozri analogicky rozsudok z 11. marca 1980, Foglia, 104/79, EU:C:1980:73, bod 12).
- 83 Za týchto podmienok musí byť tento návrh na začatie prejudiciálneho konania vyhlásený za neprípustný.

O trovách

- 84 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (veľká komora) rozhodol takto:

Návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Sąd Najwyższy (Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych) [Najvyšší súd (senát pracovnoprávných vecí a sociálneho zabezpečenia), Poľsko], je neprípustný.

Podpisy